

Symposium

'Een toekomst voor biodiversiteit en landschap in een verander(en)de Demervallei'

Vrijdag 17 juni 2022

Op vrijdag 17 juni 2022 organiseert de Demerwerkgroep van Natuurpunt Oost-Brabant vzw een symposium over de toekomst van de biodiversiteit en het landschap in de Demervallei.

Aanleiding

De Demervallei stroomafwaarts vanaf Schullen tot Werchter is van oudsher gekend voor zijn jaarlijks weerkerende overstromingen. Gedurende de wintermaanden kon de vallei soms van november tot februari-maart constant onder water staan, wat bij vrieskou ook een gigantisch bevroren wateroppervlakte opleverde waarop de kinderen naar hartenlust konden 'schaverdijnen'. Overstromingen in de zomerperiode kwamen amper voor volgens meerdere getuigen die de toestand van de Demervallei van vlak na WOII goed hebben gekend.

De eerste grote zomeroverstroming was in september 1998, waarvan toen werd gezegd dat ze zo zeldzaam was, dat ze maar eens in de 200 jaar voorkwam. We zagen destijds hoe de

vallei wekenlang onder water kwam te staan, een stinkend, rottend zwart water achterlatend. De statistische zeldzaamheid van dit fenomeen stelde ons toen gerust. Maar amper 20 jaar later, in juni 2016, gebeurde het opnieuw: in volle broedseizoen kwam het overstromingswater nagenoeg even hoog te staan als in 1998. Heel wat vogels, zoogdieren, insecten en planten waren op hun meest kwetsbare moment in hun levenscyclus en hebben deze impact niet overleefd.

■ Zeno, DM 07/08/2021. Over de overstroming in de Demervallei

Het herstel van de valleinatuur zou duren tot het voorjaar van 2021, toen kwetsbare vegetaties min of meer terug op het peil van voor de overstroming van

2016 waren gekomen. Tot amper een dikke maand later, in juli 2021, het ondenkbare opnieuw gebeurde: een forse en langdurige overstroming zette de hele Demervallei wekenlang onder water. Met een heuse ecologische en landschappelijke ramp tot gevolg.

Dat was voor de Natuurpuntafdelingen, actief in de Demervallei, een serieuze waarschuwing: in de toekomst zullen we met dit fenomeen nog vaker geconfronteerd worden. Immers, de kans op grote neerslaghoeveelheden op korte tijd wordt groter door de klimaatverandering.

De zomeroverstroming van juli 2021 was tevens het moment om verder te kijken naar hoe we best met deze nieuwe realiteit omgaan. We stellen vast dat de piek van een overstromingsgolf steeds sneller optreedt, en dat het water ook hoger in de rivier komt te staan en zorgt voor een langere overstromingsperiode. Zeker in de zomer is dit enorm nefast voor alle organismen, en de kans op herstel van die impact op habitats wordt ook kleiner naarmate deze overstromingen frequenter gaan optreden.

De oorzaken zijn het steeds sneller afvoeren van water van op de plaatsen waar het valt, steeds meer verharde oppervlakten, steeds minder plaatsen waar het water tijdelijk kan blijven of trager wordt afgevoerd. De wachtbekkens van Schullen en Webbekom, die in de jaren '70 waren ontworpen om in geval van nood een enkele keer per jaar benut te worden, kunnen al dat versneld afgevoerde water niet meer aan.

■ Demervallei. Foto Wim Dirckx

Het is duidelijk dat het gevoerde waterbeleid sterk tekortschiet om een antwoord te bieden aan de problematiek. In de toekomst zal men veel meer moeten inzetten op brongerichte maatregelen. Ook voor de Demervallei tussen Schullen en Werchter is een geheel andere aanpak noodzakelijk, mét respect voor het historische landschap. We wensen niet dat de kwetsbare en waardevolle natuurgebieden in de Demervallei gaan evolueren tot het 'afvoerputje' van het hele Demerbekken. Tijdens dit symposium leggen de sprekers de vinger op de wonde en reiken ze concrete voorstellen en oplossingen aan.

Sprekers en thema's

Start symposium om 13u30.

- **Dr. Tobias Ceulemans** (KULeuven): Introductie tot het thema.
- **Prof. dr. Patrick Willems** (KULeuven): Hydrologische extremen, klimaatverandering en -adaptatie in valleisystemen.
- **Prof. dr. Rudy van Diggelen** (Universiteit Antwerpen): Effecten van zomer- overstromingen op biodiversiteit en het belang van natte natuur voor CO₂-opslag.
- **Dries Verhaeghe** (milieujurist - Dryade vzw): Sigma-maatregelen en Europese natuurwetgeving: juridisch gewikt en gewogen.

Na afloop receptie.

Praktische informatie en inschrijven

Dit symposium is bedoeld voor gemeentebesturen (burgemeesters en schepenen, milieu- en omgevingsambtenaar), provinciale besturen en ambtenaren van de Vlaamse overheid welkom. Maar ook voor iedereen die beleidsmatig van dichtbij of veraf betrokken is bij de Demervallei, of interesse heeft voor de vallei.

Deelnameprijs: € 10, inclusief een drankje in de pauze.

Inschrijven: Saskia van den Berg via e-mail berglinden@qsources.be, of telefonisch op het nummer 0478 96 01 71.

De inschrijving is definitief na het overmaken van het inschrijfgeld op rekeningnummer BE55 4529 2211 4144 t.n.v. Natuurpunt Diest met als vermelding: Symposium 17 juni.

Plaats: het symposium vindt plaats in de aula van het Begijnhof in Diest, Infirmeriestraat z/n, Diest. Dit is ca. 10 min. stappen vanaf het station van Diest. Ruime parkeergelegenheid aanwezig op de Omer Vanaudenhovelaan.

Ontvangst: vanaf 13u00, start om 13u30, receptie omstreeks 17u00.